



ZBORNIK SAŽETAKA

PETA MEĐUNARODNA KONFERENCIJA
MULTIDISCIPLINARNI PRISTUPI
U EDUKACIJI I REHABILITACIJI

Sarajevo, juni 2022.



perfecta

Sarajevo, 2022.

ZBORNİK SAŽETAKA
PETA MEĐUNARODNA KONFERENCIJA
"MULTIDISCIPLINARNI PRISTUPI U EDUKACIJI I REHABILITACIJI"



Tehnička organizacija
Udruženje defektologa, edukatora-rehabilitatora "STOL"

Urednici

Prof.dr.Haris Memišević
Mr.sc.Selmir Hadžić

Za organizatora

Mr.sc.Selmir Hadžić
predsjednik Udruženja defektologa, edukatora-rehabilitatora "STOL"

Izdavač

Perfecta, Sarajevo

Za izdavača

Adis Duhović, prof.

Dizajn i DTP

Perfecta, Sarajevo

Tiraž

200 komada

ISBN 978-9926-403-43-0

**CIP zapis dostupan u COBISS sistemu Nacionalne i univerzitetske biblioteke BiH pod
ID brojem 49572358.**

ZBORNİK SAŽETAKA

PETA MEĐUNARODNA KONFERENCIJA

”MULTIDISCIPLINARNI PRISTUPI U EDUKACIJI I REHABILITACIJI”

Sarajevo, 10.6. – 12.6.2022. godine



Sarajevo, 2022.godine

**DECA ČIJI RODITELJI IMAJU PROBLEMA SA PSIHOAKTIVNIM SUPSTANCAMA:
IMPLIKACIJE ZA SELEKTIVNU PREVENCIJU**

Bogetić Dragica, Mijatović Luka, Strižak Nevena

Univerzitet u Beogradu, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Beograd, Srbija

Porodica predstavlja primaran i jedinstven agens socijalizacije, nege, brige i kohezije u savremenom društvu. Stoga, zloupotreba ili zavisnost od psihoaktivnih supstanci roditelja (staratelja) u porodici zavređuje posebnu pažnju akademske i stručne javnosti, naročito sa aspekta uticaja na porodični sistem i razvoj dece. Nacionalno istraživanje u Sjedinjenim Američkim Državama pokazuje da oko 8,7 miliona dece živi u domaćinstvu gde je bar jedan roditelj zavistan od psihoaktivnih supstanci. Cilj rada je dvojak. Prvenstveno, da se ukaže na rizike i nepovoljne razvojne ishode kod dece koja odrastaju u porodicama gde je kod bar jednog roditelja prisutna zloupotreba ili zavisnost od psihoaktivnih supstanci. Drugi cilj rada je da se pregledom studija ukaže na glavne komponente selektivnih preventivnih intervencija koje su specifično usmerene na populaciju dece iz domova gde su prisutni problemi sa psihoaktivnim supstancama. Rezultati istraživanja, između ostalog, pokazuju da su deca iz ovih porodica u riziku za razvoj različitih internalizovanih i eksternalizovanih problema, emocionalne, bihevioralne, interpersonalne, socijalne i obrazovne prirode. Od naročito značaja su nalazi koji prepoznaju rizik od intergeneracijskog prenosa sklonosti ka razvijanju zavisnosti od psihoaktivnih supstanci. Istraživanja ukazuju na veću verovatnoću rane inicijacije upotrebe psihoaktivnih supstanci i ubranog prelaska u zloupotrebu. Neke procene govore o tome da će 33-40% dece roditelja sa zavisnošću od psihoaktivnih supstanci razviti zavisnost u odrasloj dobi. Studije efektivnosti selektivnih preventivnih intervencija za ovu populaciju su ograničene, postojeće pokazuju mešovite rezultate sa pojedinim obećavajućim nalazima i pretežno se odnose na prostor Sjedinjenih Američkih Država. U svakom slučaju, edukacija o teškoćama dece iz porodica sa problemima zbog psihoaktivnih supstanci, svest o potrebi posebne podrške, njihova rana identifikacija i nastojanja u pravcu razvijanja i uključivanja u selektivne preventivne programe koji odgovaraju njihovim potrebama, mogu biti važni za dalju dobrobit dece.

Ključne reči: psihoaktivne supstance, roditelji, rizici, deca, selektivna prevencija

CHILDREN WHOSE PARENTS HAVE PROBLEMS WITH PSYCHOACTIVE SUBSTANCES: IMPLICATIONS FOR SELECTIVE PREVENTION

Bogetic Dragica, Mijatovic Luka, Strizak Nevena

*University of Belgrade, Faculty of Special Education and Rehabilitation, Belgrade,
Serbia*

The family is a primary and unique pillar of socialization, care and cohesion in contemporary society. Therefore, the abuse of and addiction to psychoactive substances by parents (or guardians) deserves special attention by the academics and professionals, especially from the aspect of how this impacts the family system and the development of children. A national survey in the United States of America shows that 8.7 million children live in a household where at least one parent is addicted to psychoactive substances. The aim of this paper is twofold. Firstly, to point out the risks and unfavorable developmental outcomes in children growing up in families where at least one of the parents abuses or is addicted to psychoactive substances. The second goal of the paper is to highlight the main components of selective preventive interventions that are specifically aimed at children from households in which problems with psychoactive substances are present, through a systematic review of various studies. The results of the research show, amongst other things, that children from these households are at risk of developing various internalized and externalized, emotional, behavioral, interpersonal, social and educational problems. Findings of particular importance recognize the risk of intergenerational transmission of the tendency to develop an addiction to psychoactive substances. Research shows that there is a higher probability of early use of psychoactive substances and an accelerated transition to abuse. Some estimations suggest that 30%-44% of children whose parents are addicted to psychoactive substances will also develop this addiction in their adulthood. Studies on the effectiveness of selective preventive interventions for this population are limited, with the existing ones showing mixed results. Some research, although predominantly conducted in the United States of America, shows promising results with distinct findings. However, education on the difficulties of children who are affected by the presence of psychoactive substances in their household, awareness of the need for special support, early identification and tendencies to develop and to be included in selective preventive interventions, can be important for the well-being of children.

Key words: psychoactive substances, parents, risks, children, selective prevention